

กรมอนามัย
กองประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ

คู่มือฉบับประชาชน

การเฝ้าระวัง $PM_{2.5}$ อย่างไรให้ปลอดภัย ฉบับปรับปรุง

คู่มือจับประชาชน การเฝ้าระวัง PM_{2.5} อย่างไรให้ปลอดภัย ฉบับปรับปรุง

ISBN

: 978-606-11-4459-3

พิมพ์ครั้งที่ 1

: พ.ศ. 2563 จำนวน : 10,000 เล่ม

พิมพ์ครั้งที่ 2

: พ.ศ. 2564 จำนวน : 19,600 เล่ม

พิมพ์ครั้งที่ 3

: พ.ศ. 2565 จำนวน : 10,000 เล่ม

ส่วนลิงค์สิกธ์

: โดยกองประชาสัมพันธ์ต่อสุขภาพ กรมอนามัย ไม่ขอญาติให้คัดลอก ทำซ้ำ และตัดแปลงส่วนใดส่วนหนึ่งของหนังสือเล่มนี้ นอกจากได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากเจ้าของลิงค์สิกธ์ เก่า�ับ

จัดทำโดย

: กองประชาสัมพันธ์ต่อสุขภาพ

กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข

ถนนติwanนก อําเภอเมือง

จังหวัดนนทบุรี 11060

โทรศัพท์ 0-2590-4361

<https://hia.anamai.moph.go.th>

ออกแบบและผลิตโดย : ศูนย์สื่อและสิ่งพิมพ์แห่งเจ้าจอม มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

เกริ่นบำ

ฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน 2.5 ไมครอน หรือ PM_{2.5} เป็นภัยสิ่งแวดล้อมที่คุกคามสุขภาพของประชาชน หากประชาชนได้รับ PM_{2.5} เข้าไปในร่างกาย จะทำให้มีความเสี่ยงต่อสุขภาพหรือก่อให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพ ซึ่งมีผลทั้งในคนที่อยู่ในเมืองหลวงและชนบท โดยเฉพาะประชาชนกลุ่มเสี่ยง ทั้งเด็กเล็ก หญิงตั้งครรภ์ ผู้สูงอายุ และผู้ที่มีโรคประจำตัว เช่น โรคระบบทางเดินหายใจ หอบหืด เป็นต้น รวมทั้งผู้ที่ทำงานกลางแจ้งในช่วงที่มี PM_{2.5} สูง เช่น ตำรวจจราจร วินมอเตอร์ไซค์ เป็นต้น

คุณเมื่อเล่นนี้จัดทำขึ้น โดยเรียนรู้เรื่องและปรับเนื้อหาจากเอกสารวิชาการ ต่าง ๆ ให้มีเนื้อหาที่ลึก กระชับ ทันสมัย และเข้าใจง่าย พร้อมภาพประกอบโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความรู้กับประชาชนในการเฝ้าระวัง ดูแลป้องกันตนเอง และคนในครอบครัวให้ปลอดภัยจาก PM_{2.5} และมีสุขภาพที่ดี

คณะผู้จัดทำ
2565

เส้นทางความรู้

จุดเริ่มต้น

PM

บทที่ 1
ความรู้ก้าวไป
เกี่ยวกับ $PM_{2.5}$

2.5

หน้า
4

บทที่ 2
ผลกระทบต่อ
สุขภาพจาก $PM_{2.5}$

หน้า
8

หน้า
14

บทที่ 3
การเฝ้าระวัง
ติดตาม รู้กัน
สถานการณ์ $PM_{2.5}$

A

เส้นชัย

บทที่ 4
การดูแลและป้องกันตัวเอง
ให้ปลอดภัยจาก $PM_{2.5}$

หน้า
19

บทที่ 1 ความรู้ก้าวไป เกี่ยวกับ PM_{2.5}

PM
4
2.5

คุณบดบังประชาชน

การฝ่า法规 PM_{2.5} อย่างไรให้ปลอดภัย

PM_{2.5} คืออะไร?

PM_{2.5}

คือ ฝุ่นละอองที่มีขนาดไม่เกิน
2.5 ไมครอน หรือเล็กประมาณ
1 ใน 25 ของเส้นผม

เส้นผม
ขนาด 50-70 ไมครอน

PM₁₀

คือ ฝุ่นละอองที่มีขนาดไม่เกิน
10 ไมครอน หรือเล็กประมาณ
1 ใน 7 ของเส้นผม

เม็ดทรายละเอียด
ขนาด 90 ไมครอน

ที่มา : United States Environmental Protection Agency

ฝุ่นละอองที่มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางไม่เกิน 2.5 ไมครอน
ขนาดเล็กประมาณ 1 ใน 25 ของเส้นผม
มองไม่เห็นด้วยตาเปล่า ลอยอยู่ในอากาศได้นาน
อาจมีสารพิษทางมาด้วย ทำให้เป็นอันตรายต่อสุขภาพมากขึ้น

PM_{2.5} มาจากไหน?

อากาศเย็นและแห้ง ความกดอากาศสูง สภาพอากาศนี้ ลมสงบ ทำให้ PM_{2.5} สะสมในอากาศ ไม่แพร่กระจาย แขวนลอยได้นาน

สถานประกอบการ
 เช่น อู่ซ่อมรถ พ่นสีรถ

เผาใบที่โล่ง

อุตสาหกรรม

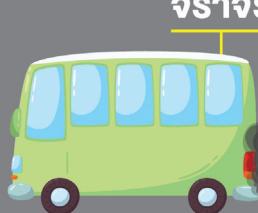

ก่อสร้างอาคาร

เตาปิ้งย่าง

จราจร

สูบบุหรี่

PM
2.5

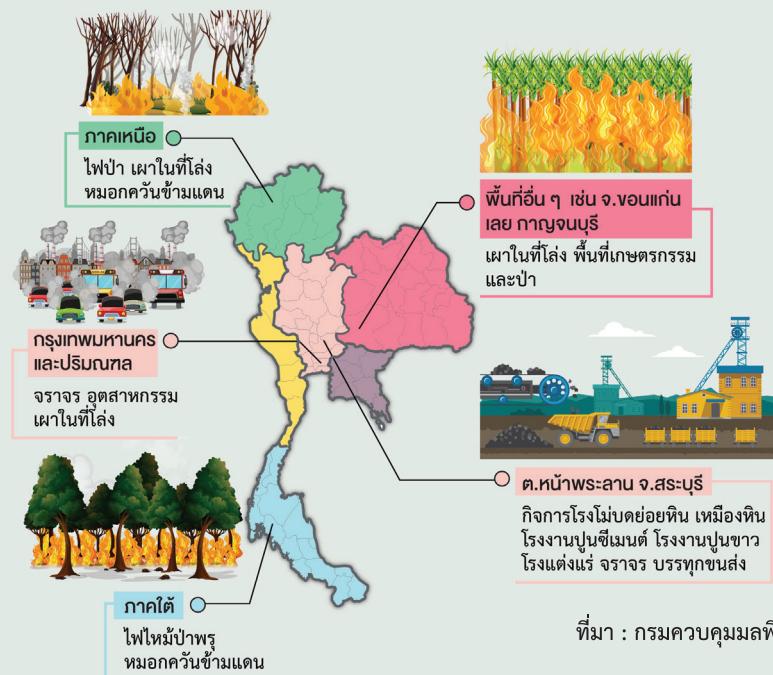
อยู่รอบบ้านประชาชน

การเฝ้าระวัง PM_{2.5} อย่างไรให้ปลอดภัย

หาก $PM_{2.5}$ ล่องลอยอยู่ในอากาศมาก ๆ จะเห็นก้อนฝ้าเป็นสีหม่น หรือเกิดเป็นหมอกควัน

$PM_{2.5}$ ในแต่ละพื้นที่ เกิดจากสาเหตุแตกต่างกัน

ที่มา : กรมควบคุมมลพิษ

บทที่ 2 ผลกระทบต่อ สุขภาพจาก PM_{2.5}

PM
8
2.5

คู่มือฉบับประชาชน
การเฝ้าระวัง PM_{2.5} อย่างไรให้ปลอดภัย

PM_{2.5} เข้าสู่ร่างกายได้อย่างไร?

PM_{2.5} มีขนาดเล็กมาก
เข้าสู่ร่างกายได้

สามารถเข้าสู่ทางเดินหายใจและไปถึงปอด

ซึ่งผ่าน
กระแสเลือด

เข้าไปในถุงลมฟอย
ขนาดเล็ก

ไปรบกวนการทำงาน
ของอวัยวะต่าง ๆ
เกิดผลกระทบต่อสุขภาพ

PM_{2.5} ส่งผลต่อสุขภาพอย่างไร?

ผลกระทบระยะสั้น

ไอ จาม

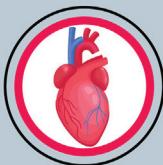

ระคายเคืองผิวนัง
ผื่น คัน

ระคายเคืองตา
แสบตา ตาแดง

ผลกระทบระยะยาว

ระบบหัวใจและหลอดเลือด

- หัวใจเต้นผิดจังหวะ
- เสี่ยงต่อภาวะหัวใจ
หยุดเต้นเฉียบพลัน
- หัวใจวาย
- ภาวะหลอดเลือดสมองตีบ
- ความดันโลหิตสูง

ระบบทางเดินหายใจ

- หัวใจเต้นผิดจังหวะ
- โรคหอบทืพ
- โรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง

มะเร็งปอด

เบ้าหวาน

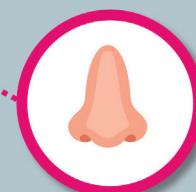

- เสี่ยงแท้ง/คลอดก่อนกำหนด
- กระแทบต่อพัฒนาการ/ระบบสมองของทารก
- ทารกแรกคลอดผิดปกติ/น้ำหนักน้อย

อาการเบื้องต้น

แสงตา

ปวดศีรษะ คลื่นไส้
อาเจียน แสงจมูก

อึดอัด แน่นหน้าอก
หายใจไม่สะดวก

ระคายเคือง
ผิวหนัง

ผู้ที่เป็นโรคหอบหืด ผู้สูงอายุ เด็กที่เป็นโรคระบบทางเดินหายใจ
อาจมีอาการกำเริบและรุนแรงมากขึ้น

“
คุ้มครองสุขภาพคนในครอบครัวอย่างใกล้ชิด
หากอาการยังไม่ทุเลาลง ควรรีบไปพบแพทย์ ”

ใครบ้างที่ได้รับผลกระทบต่อสุขภาพจาก PM_{2.5}?

เด็กเล็ก

ขอบเคลื่อนไหว ปอดกำลังพัฒนา อัตราการหายใจเร็ว ทำให้ได้รับสารมลพิษมากกว่าผู้ใหญ่ในช่วงเวลาเท่ากัน

ผู้สูงอายุ

ระบบหายใจเสื่อมตามวัย มีโอกาสเกิดโรคต่าง ๆ เช่น ถุงลมโป่งพอง ปอดเรื้อรัง โรคระบบหัวใจ และหลอดเลือด

หญิงตั้งครรภ์

อวัยวะต่าง ๆ ของ胎รกในครรภ์กำลังพัฒนาอาจได้รับผลกระทบจากการลพิษที่มารดาได้รับผ่านทางสายรक

ผู้มีโรคประจำตัว

ทำให้อาการกำเริบ เช่น ผู้ป่วยภูมิแพ้มีอาการจมูกอักเสบ ผู้ป่วยโรคหัวใจและหลอดเลือดเจ็บหน้าอก หัวใจเต้นผิดจังหวะ และอาจหัวใจล้มเหลวได้

คนทำงานกลางแจ้ง

สำรวจราตรี พนักงานภาครัฐ พ่อค้าแม่ค้าริมถนน วินมอเตอร์ไซค์รับจ้าง คนทำงานอยู่นอกอาคาร ที่ได้รับสัมผัส PM_{2.5} เป็นเวลานาน จะเกิดผลกระทบต่อสุขภาพในระยะยาว

ความรุนแรงของผลกระทบต่อสุขภาพ ขึ้นอยู่กับ?

PM_{2.5} ในแต่ละพื้นที่แต่ละเวลาอาจไม่เท่ากัน ผลกระทบต่อสุขภาพจึงขึ้นอยู่กับหลายองค์ประกอบ ได้แก่

1

“ปริมาณของฝุ่นละออง”

ในพื้นที่นั้น ๆ ว่ามี PM_{2.5} สูงหรือไม่ เช่น ริมถนน

2

“ช่วงเวลา” กับ “ระยะเวลาที่สัมผัส”

3

“ชนิดกิจกรรมที่ทำ”

ในพื้นที่ที่มีค่า PM_{2.5} สูง เช่น ออกกำลังกาย ทำงานหนัก เป็นต้น จะมีความเสี่ยงมากกว่ากิจกรรมที่ใช้แรงน้อย

4

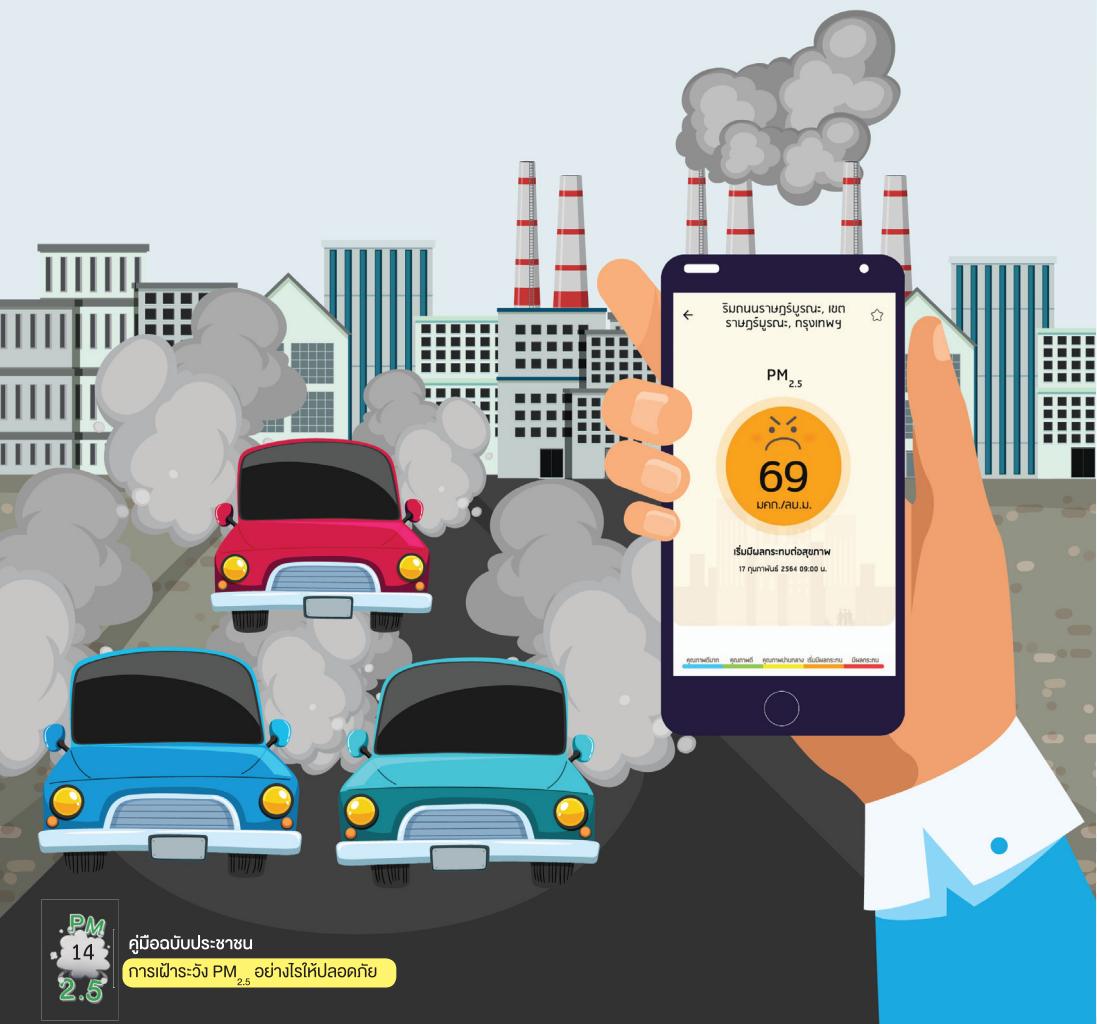

“ลักษณะของบุคคล”

โดยเฉพาะกลุ่มเสี่ยง ได้แก่ เด็กเล็ก ผู้สูงอายุ หญิงตั้งครรภ์ กลุ่มที่มีโรคประจำตัว เช่น โรคระบบทางเดินหายใจ โรคหัวใจ และหลอดเลือด เป็นต้น

ดังนั้น ผู้ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่หรือทำงานอยู่บริเวณพื้นที่ที่ PM_{2.5} สูง และได้รับสัมผัส PM_{2.5} เป็นเวลานาน มีความเสี่ยงที่จะได้รับผลกระทบต่อสุขภาพจาก PM_{2.5} มากกว่ากลุ่มอื่น

บทที่ 3 การเฝ้าระวัง ติดตาม รู้กัน สถานการณ์ PM_{2.5}

คู่มือดับเบิลประชาน
การเฝ้าระวัง PM_{2.5} อย่างไรให้ปลอดภัย

ເຝົາຮະວັງ ຕິດຕາມ ຮູ້ກັນ ສຳບກາຣລົນ PM_{2.5} ໄດ້ກີ່ໃບ?

● Application "Air4Thai"
ເວີບໄຊຕ່ຽມຄວນຄຸນມລພື້ນ

● ເວີບໄຊຕ່ຽມຄວນອນນາມຍ

● ຄລືບັນກລພື້ນອນໄລນ໌

● Facebook "ຄນຮົກນານຍ
ໃສຈາກສ PM_{2.5}"

ກາຮົາຮະວັງ ຕິດຕາມ ຮູ້ກັນສຳບກາຣລົນ PM_{2.5} ນັ້ນ
ກຳໄຫຮູ້ດົງຮະດັບຄວາມເສິ່ງຕ່ວ່າສຸກພາພ ເພື່ອສາມາດປັບປຸດຕົນໄດ້ຄູກຕ້ອງ

“การดูว่า $PM_{2.5}$ ระดับใดส่งผลกระทบต่อสุขภาพ ให้ใช้ค่า $PM_{2.5}$ ในบรรยายกาศโดยทั่วไป ซึ่งเป็นค่าเฉลี่ย 24 ชั่วโมง ที่มีหน่วยเป็นไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร (มคก./ลบ.ม.) เกี่ยวกับค่าฝ้าระวังผลกระทบต่อสุขภาพจาก $PM_{2.5}$ โดยแต่ละระดับจะใช้สีเป็นสัญลักษณ์เพรียบเกี้ยบระดับของผลกระทบต่อสุขภาพ แบ่งเป็น 5 ระดับ”

ค่าฝ้าระวัง ผลกระทบต่อสุขภาพจาก $PM_{2.5}$

$PM_{2.5}$ (มคก./ลบ.ม.)

ความหมาย

0 – 25

ดีมาก

26 – 37

ดี

38 – 50

ปานกลาง

51 – 90

เริ่มนีผลกระทบต่อสุขภาพ

91 ขึ้นไป

มีผลกระทบต่อสุขภาพ

กรณีค่าตรวจวัด $PM_{2.5}$ เป็นจุดที่นิยม ถ้าจุดที่นิยมเท่ากับหรือน้อยกว่า 0.4 ให้ปัดตัวเลขลง และถ้าจุดที่นิยมเท่ากับหรือมากกว่า 0.5 ให้ปัดตัวเลขขึ้น

นอกจากนี้ควรประเมินว่าต้นของเสียงจะมีผลกระทบต่อสุขภาพจาก การได้รับ PM_{2.5} หรือไม่ เพื่อจะได้ลด ละ เลี่ยง การสัมผัส PM_{2.5} ได้แก่

เข้าไปในพื้นที่ที่มีฝุ่นสูง?

- อยู่ในสถานที่หรือแหล่งกำเนิด ที่เป็นพื้นที่สีแดงก่อนเกิดอาการ เป็นระยะเวลานาน

มีโรคประจำตัว

- หอบหืด
- ปอดอุดกั้นเรื้อรัง
- หัวใจขาดเลือด
- อื่น ๆ
ระบุ

มีอาการ?

- หายใจลำบาก หัวใจเต้นเร็ว
- มีเสมหะตลอดเวลา
- ผื่น คันที่ผิวนัง
- ตาแดง แสบตา
- เหนื่อยมากจนต้องนั่งพักหรือทำงานไม่ได้
- อาการทางจมูก เช่น แสบจมูก คัดจมูก เลือดกำเดาไหล
- อื่น ๆ ระบุ

สวมหน้ากาก ขณะออกจากบ้านหรือไม่?

- ไม่สวม
- สวม

คุณเสี่ยงอยู่ในระดับไหน?

เมื่อประเมินตนเองแล้ว ควรดูว่ามีความเสี่ยงอยู่ในระดับไหน เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดอาการรุนแรง โดยแบ่งเป็น 4 ระดับ

ระดับรุนแรง

มีอาการต่อไปนี้เพียง 1 รายการ

- แน่นหน้าอัก หายใจลำบาก
- หอบ หายใจเสียงดังรึด
- เจ็บหน้าอัก
- เหนื่อยมากจนต้องนั่งพักหรือทำงานไม่ได้

ควรปรึกษาแพทย์เพื่อรับคำแนะนำ
ผ่านคลินิกมลพิษออนไลน์

ระดับปานกลาง

มีอาการต่อไปนี้เพียง 1 รายการ แต่ต้องไม่มีอาการในรายการสีแดง

- ไอ
- มีเสมหะตลอดเวลา
- ตาแดง

ควรปรึกษาแพทย์เพื่อรับคำแนะนำ
ผ่านคลินิกมลพิษออนไลน์

ระดับเล็กน้อย

มีอาการต่อไปนี้เพียง 1 รายการ แต่ต้องไม่มีอาการในรายการสีแดงและสีส้ม

- ผื่นที่ผิวหนัง
- ระคายเคืองตา

สามารถอ่านคำแนะนำ หรือปรึกษา
แพทย์ผ่านคลินิกมลพิษออนไลน์

ระดับปกติ

ไม่มีอาการในรายการสีแดง สีส้ม และสีเหลือง

ที่มา : โรงพยาบาลพรต้นราชธานี กรมการแพทย์

สามารถประเมินอาการของตนเองได้ที่คลินิกมลพิษออนไลน์
<http://www.pollutionclinic.com> พร้อมกับรับคำปรึกษาจาก
แพทย์ผู้เชี่ยวชาญโดยตรง

บกที่ 4

การดูแลและป้องกันตนเอง ให้ปลอดภัยจาก PM_{2.5}

คำแนะนำในการป้องกันสุขภาพจากฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน 2.5 ไมครอน ($PM_{2.5}$) ในบรรยากาศ

ระดับ $PM_{2.5}$ เฉลี่ย 24 ชม. (มคก./ลบ.ม.)	ระดับ	คำแนะนำในการป้องกันสุขภาพประชาชน	
	ประชาชนทั่วไป	เด็กเล็ก หญิงตั้งครรภ์ ผู้สูงอายุ และผู้ที่มีโรคประจำตัว	
0 - 25	ดีมาก	ทำกิจกรรมกลางแจ้งและท่องเที่ยวได้ตามปกติ	ทำกิจกรรมกลางแจ้งและท่องเที่ยวได้ตามปกติ
26 - 37	ดี	ทำกิจกรรมกลางแจ้งและท่องเที่ยวได้ตามปกติ	<ul style="list-style-type: none"> - <u>หลีกเลี่ยงการทำกิจกรรมหรือออกกำลังกายกลางแจ้ง เช่น ปั่นจักรยาน วิ่ง</u> - <u>เฝ้าระวังสุขภาพที่อาจเกิดขึ้น หากมีอาการผิดปกติ เช่น ไอบอย หายใจลำบาก หายใจไม่อxygen หายใจมีเสียงวัด แน่นหน้าอก เจ็บหน้าอก ใจสั่น คลื่นไส้ เมื่อยล้าผิดปกติ หรือวิงเวียนศีรษะ ให้รีบไปพบแพทย์</u>
38 - 50	ปานกลาง	<ul style="list-style-type: none"> - <u>หลีกเลี่ยงการทำกิจกรรมหรือออกกำลังกายกลางแจ้ง เช่น ปั่นจักรยาน วิ่ง</u> - <u>เฝ้าระวังสุขภาพที่อาจเกิดขึ้น หากมีอาการผิดปกติ เช่น ไอบอย หายใจลำบาก หายใจใจถี่ หายใจไม่อxygen หายใจมีเสียงวัด ใจสั่น แน่นหน้าอก เจ็บหน้าอก คลื่นไส้ เมื่อยล้าผิดปกติ หรือวิงเวียนศีรษะ ให้รีบไปพบแพทย์</u> 	<ul style="list-style-type: none"> - <u>หลีกเลี่ยงการทำกิจกรรมนอกบ้านหรือออกกำลังกายกลางแจ้ง เช่น ปั่นจักรยาน วิ่ง ถ้าจำเป็นต้องออกนอกบ้านให้สวมหน้ากากป้องกัน $PM_{2.5}$</u> - <u>ผู้ที่มีโรคประจำตัวควรเฝ้าระวังอาการผิดปกติ หากมีอาการผิดปกติ เช่น ไอบอย หายใจลำบาก หายใจใจถี่ หายใจไม่อxygen หายใจมีเสียงวัด แน่นหน้าอก เจ็บหน้าอก ใจสั่น คลื่นไส้ เมื่อยล้าผิดปกติ หรือวิงเวียนศีรษะ ให้รีบไปพบแพทย์</u>
51 - 90	เริ่มมีผลกระทบต่อสุขภาพ	<ul style="list-style-type: none"> - <u>ลดหรือจำกัดการทำกิจกรรมนอกบ้านและออกกำลังกายกลางแจ้ง ถ้าจำเป็นต้องออกนอกบ้านให้สวมหน้ากากป้องกัน $PM_{2.5}$</u> 	<ul style="list-style-type: none"> - <u>ลดเวลาการทำกิจกรรมนอกบ้าน และออกกำลังกายกลางแจ้ง ถ้าจำเป็นต้องออกนอกบ้านให้สวมหน้ากากป้องกัน $PM_{2.5}$</u>

คำแนะนำในการปฎิบัติตนสำหรับประชาชนเพื่อป้องกันผลกระทบ ต่อสุขภาพจากฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน 2.5 ไมครอน (PM_{2.5}) ในบรรยากาศ

ระดับ PM _{2.5} เฉลี่ย 24 ชม. (มคก./ลบ.ม.)	ระดับ	คำแนะนำในการปฎิบัติตนสำหรับประชาชน	
		ประชาชนทั่วไป	เด็กเล็ก หญิงตั้งครรภ์ ผู้สูงอายุ และผู้ที่มีโรคประจำตัว
51 - 90	เริ่มมีผลกระทบ ต่อสุขภาพ	<ul style="list-style-type: none"> - หากจำเป็นต้องออก นอกบ้านให้สวมหน้ากาก ป้องกัน PM_{2.5} และให้ เปลี่ยนมาออกกำลังกาย ในที่ที่ไม่มีฝุ่นละออง - เฝ้าระวังหรือสังเกต อาการผิดปกติ หากมี อาการไอบอย หายใจ ลำบาก หายใจถี่ หายใจ ไม่อxygen หายใจมีเสียงวีด แน่นหน้าอก เจ็บหน้าอก ใจสั่น คลื่นไส้ เมื่อยล้า ผิดปกติ หรือวิงเวียนศีรษะ ให้รีบไปพบแพทย์ 	<ul style="list-style-type: none"> - หากมีอาการผิดปกติ เช่น ไอบอย หายใจถี่ หายใจลำบาก หายใจไม่อxygen หายใจมีเสียงวีด แน่นหน้าอก เจ็บหน้าอก ใจสั่น คลื่นไส้ เมื่อยล้า ผิดปกติ หรือวิงเวียนศีรษะ ให้รีบไปพบแพทย์ - ผู้ที่มีโรคประจำตัวควรเตรียมยาและ อุปกรณ์ที่จำเป็น
91 ขึ้นไป	มีผลกระทบ ต่อสุขภาพ	<ul style="list-style-type: none"> - ลดหรืองดการทำ กิจกรรมนอกบ้าน หาก จำเป็นต้องสวมหน้ากาก ป้องกัน PM_{2.5} - งดการรอออกกำลังกาย กลางแจ้ง ให้เปลี่ยนมา ออกกำลังกายในที่ที่ไม่มี ฝุ่นละออง - หากมีอาการผิดปกติ เช่น ไอบอย หายใจถี่ หายใจลำบาก หายใจ ไม่อxygen หายใจมีเสียงวีด แน่นหน้าอก เจ็บหน้าอก ใจสั่น คลื่นไส้ เมื่อยล้า ผิดปกติ หรือวิงเวียนศีรษะ ให้รีบไปพบแพทย์ 	<ul style="list-style-type: none"> - งดออกนอกบ้าน และออกกำลังกายกลางแจ้ง - อยู่ในบ้าน ถ้าต้องออกนอกบ้านให้ สวมหน้ากากป้องกัน PM_{2.5} ทุกครั้ง - หากมีอาการผิดปกติ เช่น ไอบอย หายใจลำบาก หายใจถี่ หายใจไม่อxygen หายใจมีเสียงวีด แน่นหน้าอก เจ็บหน้าอก ใจสั่น คลื่นไส้ เมื่อยล้า ผิดปกติ หรือวิงเวียนศีรษะ ให้รีบไปพบแพทย์ - ผู้ที่มีโรคประจำตัวควรเตรียมยาและอุปกรณ์ ที่จำเป็นอย่างน้อย 5 วัน

การดูแลและป้องกันตนเองให้ปลอดภัยจาก PM_{2.5}

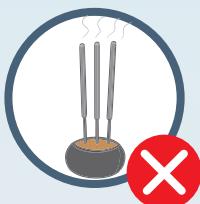
สำหรับประชาชนทั่วไป

ติดตามสถานการณ์คุณภาพอากาศในแอปพลิเคชัน Air4Thai หรือข่าวสารตามช่องทางต่าง ๆ

สังเกตอาการ หากมีอาการไอ แน่นหน้าอัก วิงเวียนศีรษะ คลื่นไส้ อาเจียน หรืออาการอื่น ๆ ควรปรึกษาแพทย์ทันที

ลดกิจกรรมที่ก่อให้เกิด PM_{2.5} เช่น จุดธูปเผากระดาษเงินกระดาษทอง ปิ้งย่าง เผาใบไม้ เผาขยะ เป็นต้น

เมื่อ PM_{2.5} อยู่ในระดับ งดทำกิจกรรมนอกบ้าน หากต้องออกนอกบ้าน ควรสวมใส่หน้ากากป้องกันฝุ่น

การดูแลและป้องกันตนเองให้ปลอดภัยจาก PM_{2.5}

สำหรับเด็กเล็ก

ผู้ปกครองหรือผู้ดูแล ควรติดตามสถานการณ์คุณภาพอากาศในแอปพลิเคชัน Air4Thai หรือข่าวสารตามช่องทางต่าง ๆ

ดูแลให้เด็กดื่มน้ำสะอาดวันละ 8-10 แก้ว

ดูแลเด็กที่มีโรคประจำตัวอย่างใกล้ชิด หากมีอาการไอบ่อย หายใจลำบาก หายใจไม่ออกร แน่นหน้าอัก ให้รีบพาไปพบแพทย์

ปิดประตูหน้าต่างให้มิดชิด และเปิดพัดลม
ให้อากาศหมุนเวียน

ไม่จอดรถและติดเครื่องยนต์
เป็นเวลานานในบริเวณบ้าน

เมื่อ PM_{2.5} อยู่ในระดับ
ดูแลเด็กให้หลีกเลี่ยงการทำกิจกรรมนอกบ้าน

การดูแลและป้องกันตนเองให้ปลอดภัยจาก PM_{2.5}

สำหรับหญิงตั้งครรภ์

ติดตามสถานการณ์คุณภาพอากาศในแอปพลิเคชัน Air4Thai หรือข่าวสารตามช่องทางต่าง ๆ

ดื่มน้ำสะอาดวันละ 8-10 แก้ว และรับประทานอาหารให้ครบ 5 หมู่

เตรียมยาประจำตัวและอุปกรณ์ที่จำเป็น
ให้พร้อมและปฏิบัติตามคำแนะนำของ
แพทย์อย่างเคร่งครัด

หากมีอาการผิดปกติ ให้รีบไปพบแพทย์

เมื่อ PM_{2.5} อยู่ในระดับ
หลีกเลี่ยงการทำกิจกรรมนอกบ้าน หากต้องออกนอกบ้าน
ควรสวมใส่หน้ากากป้องกันฝุ่นและไม่ยุ่งกับบ้านเป็นเวลานาน

การดูแลและป้องกันตนเองให้ปลอดภัยจาก PM_{2.5}

สำหรับผู้สูงอายุ

ติดตามสถานการณ์คุณภาพอากาศในแอปพลิเคชัน Air4Thai หรือข่าวสารตามช่องทางต่าง ๆ

ดื่มน้ำสะอาดวันละ 8-10 แก้ว

เตรียมยาประจำตัวและอุปกรณ์ที่จำเป็นให้พร้อม

หากมีอาการผิดปกติ รีบแจ้งบุคคลใกล้ชิด และพบแพทย์ทันที

งดกิจกรรมที่ก่อให้เกิด PM_{2.5} เช่น จุดธูป เผากระดาษเงินกระดาษทอง ปิ้งย่าง เผาใบไม้ เผาขยะ เป็นต้น

เมื่อ PM_{2.5} อยู่ในระดับ

หลีกเลี่ยงการทำกิจกรรมนอกบ้าน หากต้องออกนอกรบ้าน ควรสวมใส่หน้ากากป้องกันฝุ่นและไม่ยืนอยู่นอกบ้านเป็นเวลานาน

การดูแลและป้องกันตนเองให้ปลอดภัยจาก PM_{2.5}

สำหรับผู้ที่มีโรคประจำตัว

ติดตามสถานการณ์คุณภาพอากาศในแอปพลิเคชัน Air4Thai หรือข่าวสารตามช่องทางต่าง ๆ

ดื่มน้ำสะอาดวันละ 8-10 แก้ว และรับประทานอาหารให้ครบ 5 หมู่

เตรียมยาประจำตัวและอุปกรณ์ที่จำเป็นให้พร้อม และปฏิบัติตามคำแนะนำของแพทย์อย่างเคร่งครัด

หากมีอาการผิดปกติ ให้รีบไปพบแพทย์

ลดกิจกรรมที่ก่อให้เกิด PM_{2.5} เช่น จุดธูป เผากระดาษเงิน กระดาษทอง ปิ้งย่าง เผาใบไม้ เผาขยะ เป็นต้น

เมื่อ PM_{2.5} อยู่ในระดับ หลีกเลี่ยงการทำกิจกรรมนอกบ้าน หากต้องออกนอกรบ้าน ควรสวมใส่หน้ากากป้องกันฝุ่นและไม่อยู่นอกบ้านเป็นเวลานาน

การดูแลและป้องกันตนเองให้ปลอดภัยจาก PM_{2.5}

สำหรับพ่อค้า แม่ค้า แผงลอยริมน้ำ

ติดตามสถานการณ์คุณภาพอากาศในแอปพลิเคชัน Air4Thai หรือข่าวสารตามช่องทางต่าง ๆ

ดื่มน้ำสะอาดวันละ 8-10 แก้ว

หากมีอาการไอบ่อย หายใจลำบาก หายใจไม่อxygen แนะนำห้ามออก ให้รีบไปพบแพทย์

ลดกิจกรรมที่ก่อให้เกิด PM_{2.5} เช่น
ร้านค้าแผงลอยปิ้งย่างควรใช้เตาไร้ควัน ไม่ใช้ฟืนหรือถ่านหุงต้มอาหาร

เมื่อ PM_{2.5} อยู่ในระดับ สวมหน้ากากป้องกันฝุ่น หลีกเลี่ยงการอยู่ในพื้นที่เสี่ยงสูง

การจำหน่ายอาหารบนบานกวีริมน้ำ หรือการเตรียมปรุงอาหารที่ไม่มีที่กำบัง เพียงพอ ทำให้อาหารเสี่ยงต่อการปนเปื้อนฝุ่นหรือควันจากก่อไฟเสียรดยกต์ ดังนั้น ในการประกอบอาหารทุกครั้ง ควรล้างเนื้อสัตว์ ผัก ผลไม้ และภาชนะ อุปกรณ์ต่าง ๆ ได้แก่ ชาบะ ชาม ช้อน ให้สะอาด รวมถึงภาชนะอาหาร เช่น ไส้ในตู้กระจะ หม้อที่มีฝาปิด เพื่อป้องกันฝุ่นควันตกลงไปในอาหาร

การดูแลและป้องกันตนเองให้ปลอดภัยจาก PM_{2.5}

สำหรับตำรวจจราจร พนักงานภาครัฐ คนทำงานนอกอาคาร วินมอเตอร์ไซค์รับจ้าง

ติดตามสถานการณ์คุณภาพอากาศในแอปพลิเคชัน Air4Thai หรือข่าวสารตามช่องทางต่าง ๆ

หากมีโรคประจำตัว ควรเตรียมยาและอุปกรณ์ที่จำเป็นให้พร้อม

หากมีอาการไอบ่อย หายใจลำบาก หายใจไม่อxygen แนะนำห้ามออกให้รีบไปพบแพทย์

หลังปฏิบัติงานควรอาบน้ำทำความสะอาดร่างกาย ซักเสื้อผ้าที่สกปรกใส่

เมื่อ PM_{2.5} อยู่ในระดับ หลีกเลี่ยงการอยู่ในพื้นที่เลี่ยงสูง และสวมหน้ากากป้องกันฝุ่นขณะอยู่นอกอาคาร

การดูแลและป้องกันตนเองให้ปลอดภัยจาก PM_{2.5}

สำหรับผู้ที่ออกกำลังกาย

การออกกำลังกายทำให้อัตราการหายใจมากขึ้น จึงมีโอกาสที่ PM_{2.5} จะเข้าสู่ร่างกายมากขึ้น และไปขัดขวางการนำออกซิเจนเข้าสู่ร่างกาย ส่งผลให้ปอดและหัวใจทำงานหนักขึ้น

องค์กรอนามัยโลก ระบุประเภทกิจกรรมทางกายที่ใช้แรงอย่างหนัก ได้แก่ ปืนเข้า วิ่ง ปั่นจักรยาน เล่นฟุตบอล เทนนิส เป็นต้น

ติดตามสถานการณ์คุณภาพอากาศในแอปพลิเคชัน Air4Thai หรือ ข่าวสารตามช่องทางต่าง ๆ ก่อนตัดสินใจไปออกกำลังกาย

ไม่ใส่หน้ากาก N95 ขณะออกกำลังกายโดยเด็ดขาด

การออกกำลังกายในสวนสาธารณะเป็นทางเลือกที่ดี เพราะมีต้นไม้ช่วยกรองฝุ่น

เมื่อ PM_{2.5} อยู่ในระดับ ลดระยะเวลา หลีกเลี่ยงการออกกำลังกายในบริเวณที่มีฝุ่นหรือในช่วงเช้า โดยเฉพาะผู้มีปัญหาสุขภาพ

เมื่อ PM_{2.5} อยู่ในระดับ งดการออกกำลังกายกลางแจ้ง

จัดบ้าน รับมือฝุ่น ด้วย “3ส 1า”

ส. สร้าง

- สร้างสุขนิสัยทำความสะอาดใส่ม่าน้ำเงื่อน
- สร้างสิ่งแวดล้อมช่วยลดฝุ่น เช่น ปลูกต้นไม้

อ. เลี่ยง

เลี่ยงกิจกรรมที่ทำให้เกิดฝุ่น เช่น จุดธูป ป้าย่าง พยายาย และตรวจเชื้อกสภาพ รถยกต์ให้อุ่นในสภาพดี ไม่ก่อควันดำ

ส. สะสาง

คัดแยกและกำจัดสิ่งของที่ไม่จำเป็น เพื่อไม่ให้เป็นแหล่งสะสมฝุ่น

ส. สะอาด

- เช็ดล้างทำความสะอาดอุปกรณ์ในบ้าน เช่น หน้ากากแอร์ พัดลม มุ้งลวด
- ใช้ผ้าชุบน้ำเช็ดทำความสะอาดพื้นและช่องมุ้งต่าง ๆ

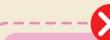

การจัดทำห้องปลอดฝุ่น

ห้องปลอดฝุ่น เป็นห้องที่ช่วยลดการสัมผัสฝุ่นในช่วงที่ฝุ่นอยู่ในระดับสีส้มและสีแดง เพื่อลดผลกระทบต่อสุขภาพ โดยการป้องกันฝุ่นไม่ให้เข้าห้องและไม่ทำกิจกรรมที่ทำให้เกิดฝุ่นภายในห้อง ซึ่งสามารถทำได้ทั้งที่บ้านและอาคารสาธารณะ

การเตรียมห้อง เลือกห้องที่ห่างจากแหล่งกำเนิดฝุ่น เช่น ถนนและสถานที่ก่อสร้าง เลือกห้องที่ประตูหรือหน้าต่างมีช่องว่างน้อยที่สุด และนำอุปกรณ์ที่เป็นแหล่งสะสมฝุ่นออกจากห้อง รวมทั้งทำความสะอาดห้องด้วย

การทำห้องปลอดฝุ่น

ไม่ทำการร่มที่ทำให้เกิดฝุ่นเพิ่มภายในห้อง เช่น จุดธูป จุดเทียน

หากต้องการเพิ่มประสิทธิภาพในการลดฝุ่น สามารถติดตั้งเครื่องฟอกอากาศเพิ่มได้

ดูค่า CADR
(Clean Air Delivery Rate)
หรือปริมาณการสร้างอากาศสะอาด
ยิ่งมีค่าสูง ยิ่งทำความสะอาด
อากาศได้เร็ว

เลือกขนาดของ
เครื่องฟอกอากาศ
ให้เหมาะสมกับขนาดของห้อง

ควรเปลี่ยนแผ่นกรอง
ตามระยะเวลาที่กำหนด
หรือเมื่อมีการสะสม
ของฝุ่นมาก

เลือกแผ่น
กรองฝุ่น
ชนิด HEPA

ได้รับ
มอก. 1516-2549
(ด้านความปลอดภัย)

003

ตั้งเครื่อง
ให้ห่าง
จากผนัง
10 เซนติเมตร

ไม่วางได้อEr
ใกล้หัวเตียง
หรือหน้าห้องน้ำ

คำแนะนำ

คุณสมบัติของเครื่องฟอกอากาศ
สามารถดูได้ที่คู่มือการใช้งาน

กู้เมืองบันประชาณ
การฝ่าระดง PM_{2.5} อย่างไรให้ปลอดภัย

PM
32
2.5

6 วิธีลดฝุ่นด้วยตนเอง

1. กำ肓าณສະວາດບ້ານ

ໃຊ້ຜ້າຊຸບນໍ້າເຂົ້ດຖຸບ່ອຍ ຈ ເພື່ອກຳຈັດຝຸ່ນ
ອູ້ເສມອ

2. ລັດກາຣໃຊ້ຮຽກສ່ວນຕົວ

ໃຊ້ຮຽກສາຮາຣະແຫນ

3. ເຊີກສາພຣກເປັນປະຈຳ

ດັບເຄື່ອງຢິນຕໍ່ເມື່ອຈອດຮຣາທຸກຄັ້ງ

4. ຈົດກາຣເພາຖຸກໜັດ

ຈົດເພາຊຍະ ຈົດເພາໄປໄນ້

5. ຈົດຈຸດຮູບ

ອາຈເປັນມາໃຫ້ຮູບສັ້ນຫີ້ອຮູບປ່າເພົ້າ

6. ປຸກຕັນໄມ້

ເລືອກທີ່ມີໃບໝາຍາບແລະມີຂຶນ ເຫັນ ສນັບຕົວ
ໂມກ ໄກເກາຫລື

การกำกับความสะอาด 7 จุดช่องผู้บ้าน

1. เครื่องปรับอากาศ

เข็มทำความสะอาดแผ่นกรองอากาศหรือหน้ากากเครื่องปรับอากาศ ด้วยผ้าเปียกบิดหมาดหรือเปิดน้ำเบ่า ๆ และใช้แปรงชนอ่อนถูบๆ ฯ จนสะอาดและนำไปฝังแเดดหรือลอกจนแห้ง อายุน้อยต้องลอก 1 ครั้ง รวมทั้งหมั่นตรวจสอบสภาพเครื่องปรับอากาศทุก 6 เดือน

3. หลังตู้เสื้อผ้า

ใช้ผ้าชูบน้ำเข็ดทำความสะอาดเป็นประจำ

2. ผ้าม่าน

ปลดผ้าม่านลงจากราง นำผ้าม่านไปแข่ย์น้ำผสานผงซักฟอก ประมาณ 30 - 60 นาที เพื่อให้ผู้คนผงที่ฝังติดลึกในเนื้อผ้า คลายตัวออก ขักทำความสะอาดและนำไปตากแดดจนแห้ง

4. มุ้งลวด

ถอดออกมาฉีดน้ำล้าง ใช้แปรงชนอ่อนขัดเบ่า ๆ อาจใช้ถ่านทำให้ความสะอาดร่วมด้วย ล้างให้สะอาด แล้วนำไปฝังแเดดหรือลอกจนแห้งก่อนนำมาติดตั้งใหม่

5. ผ้าปูที่นอน ปลอกหมอน

ขักทำความสะอาดผ้าปูที่นอน ปลอกหมอน แล้วนำไปตากแดดจนแห้ง และควรเปลี่ยนเป็นประจำ

6. WSN

ควรคูดผู้บ้านเป็นประจำ สำหรับคนที่เป็นโรคภูมิแพ้ หรือหอบหืด ควรเลี่ยงการใช้พรมในบ้าน

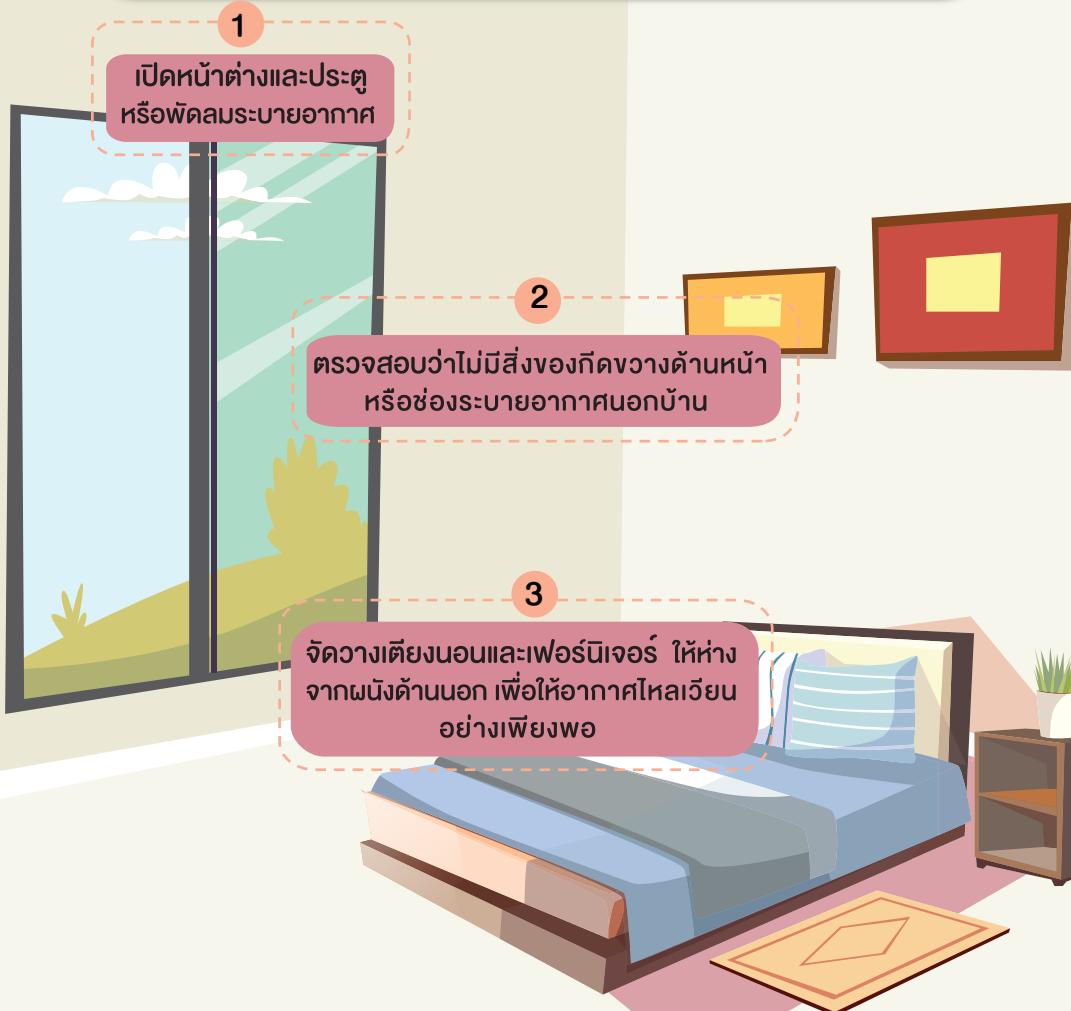
7. พัดลม

ถอดใบพัดและตะแกรงออกมาฉีดน้ำล้าง และใช้แปรงชนอ่อนขัดซีตะแกรง จากนั้นนำเข้ากล่องแล้วนำไปซักด้วยผ้าล้างอัดให้แห้งสนิทหรือนำไปฝังลงจนแห้งและนำเข้าส่วนมาประกอบตามเดิม

ขณะทำความสะอาดควรสวมถุงมือ หน้ากากปิดจมูกและปากทุกครั้ง

การระบายอากาศภายในบ้าน

“ การระบายอากาศ ต้องคำนึงถึงแหล่งกำเนิดมลพิษภายนอกในบริเวณใกล้เคียงด้วย เช่น ควันจากการเผา ควันจากท่อไอเสียรถยนต์ เป็นต้น ”

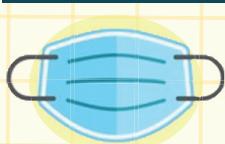
การใช้หน้ากากป้องกันฝุ่น

การเลือกหน้ากากป้องกันฝุ่น

- ✓ ดูวันหมดอายุ
- ✓ ขนาดเหมาะสม ครอบได้กระชับจมูกและใต้คาง
- ✓ มีสายรัดสองสาย
- ✓ ไม่หลุด งอ บิดเบี้ยว เปื้อนหรือฉีกขาด ไม่มีกลิ่นฉุน

ล้างมือก่อนและหลังใส่หน้ากากทุกครั้ง และห้ามใช้ร่วมกับผู้อื่น ห้ามซักหรือนำมานำใช้ใหม่

การใส่หน้ากากอนามัย

นำบานพับคว่ำลง ให้ขอบที่มีແບвлวดอยู่ด้านบน ดึงสายรัดทั้งสองข้างคล้องหูแล้วกดແບвлวดให้แนบสันจมูก และดึงหน้ากากให้คลุมถึงใต้คาง

การใส่หน้ากากกรองอากาศชนิด N95

1. สอดมือให้สายรัดศีรษะอยู่หลังฝ่ามือ

2. ดึงสายรัดศีรษะเส้นล่างไว้ใต้หู

3. ดึงสายรัดศีรษะเส้นบนไว้เหนือหู

4. กดແບвлวดให้แนบสันจมูก

5. ทดสอบการแนบสนิท โดยใช้มือโอบรอบหน้ากากและหายใจออกแรง ๆ ถ้าแนบสนิทจะไม่มีลมรั่วออกมาก

ห้ามใส่หน้ากากทุกชนิดขณะออกกำลังกาย เพราะจะทำให้ร่างกายต้องหายใจแรงและเร็วขึ้นส่งผลให้ระบบหัวใจและหลอดเลือดทำงานหนักมากขึ้นและอาจเป็นอันตรายได้

ทั้งนี้ หากใส่แล้วหายใจไม่สะดวก แน่นหน้าอก เมื่อยล้า ปวดศีรษะ หรือคลื่นไส้ ให้รีบถอดออก

การเปลี่ยนหน้ากาก

เปลี่ยนเมื่อใส่แล้วไม่กระชับดังเดิม หายใจลำบากมากขึ้น ฉีกขาด เปื้อนหรือเปียกน้ำ

ลดฝุ่นด้วยต้นไม้

ลักษณะต้นไม้ดักฝุ่น

- มีใบเรียวเล็ก ชี้ขึ้น หยาบ มีขัน หรือผิวใบเหนียว ทำให้ฝุ่นเกาะติดไปได้ดี
- มีผิวใบโดยรวมมาก
- ลำต้น กิ่งก้านพันกันสลับซับซ้อน
- ไม่ควรปลูกไม้ผลัดใบ เพราะบางช่วงไม่มีใบดักจับฝุ่น

ปลูกต้นไม้ดักฝุ่น

ภายในบ้าน ปลูกเป็นรั้wtต้นไม้ ไม้พุ่ม ไม้กระถาง ปลูกตามระเบียงบ้าน

เกาะผนัง เกาะกำแพง และขึ้นหลังคา

ภายนอกบ้าน ควรใช้ต้นไม้ที่สูงหลายระดับ อาจทำเป็นไม้เลี้ยงตามถนน

เกาะตามเสาของสะพาน

คลิปความรู้ “ ฝุ่นและสุขภาพ ”

รู้กัน...ป้องกันฝุ่น 2.5
ในกลุ่มเสี่ยง

การสวมหน้ากาก
ป้องกันฝุ่นละออง
ขนาดเล็กกว่า
2.5 ไมครอน

วิธีใช้และการสวมใส่
หน้ากากอนามัย

การจัดทำห้องปลอดฝุ่น

คำแนะนำ
ในการออกแบบ
ในการจัดทำห้อง
ปลอดฝุ่น 2.5

5 พรรนไม้ดูดสารพิษ
ในอาคาร

ເອກສາຣອ້າງອີງ

กรมควบคุมมลพิช. ทำความรู้จักกับ PM_{2.5}. สีบคันได้ที่

http://www.pcd.go.th/info_serv/air_pm25.html

กรมควบคุมมลพิช. 2559. สถานการณ์และการจัดการปัญหามลพิษทางอากาศ
และเสียงของประเทศไทย ปี 2559

กระทรวงสาธารณสุข. 2563. คู่มือการดำเนินงานด้านการแพทย์และสาธารณสุข
กรณีฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน 2.5 ไมครอน (PM_{2.5}) ปี 2563

กองประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ กรมอนามัย. ทำบ้านให้สะอาดสดใส รับมือฝุ่น
PM_{2.5} ด้วย 3 ส 1 ล. สีบคันได้ที่ <https://multimedia.anamai.moph.go.th/inforgraphics/clean-room-with-pm2-5/>

กองประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ กรมอนามัย. แนวทางการเตรียมห้องปลอดฝุ่น
(Cleaner air shelter) และการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อลดและป้องกัน
ผลกระทบต่อสุขภาพจากฝุ่นละอองขนาดเล็ก

โรงพยาบาลพรัตนราชธานี กรมการแพทย์. ระบบประเมินอาการและปรึกษา
แพทย์คลินิกมลพิษออนไลน์. สีบคันได้ที่ <http://www.pollutionclinic.com/home/diagnose/>

ຄນະຜູ້ຈັດກຳ

ກີ່ປຶກຂາ

ນາຍແພງຍ່ອງສຸວໂຮນຜັນຜັຍ	ວັດນາຍິ່ງເຈີລູ່ຜັຍ	ອົບດີກຣມອນາມັຍ
ນາຍແພງຍ່ອງຮຽນພລ	ແກ້ວສັນຖາກໍ	ຮອງອົບດີກຣມອນາມັຍ
ນາຍສມ່າຍ	ຕູ້ແກ້ວ	ຜູ້ອໍານວຍການກອງປະເມີນພລກະກບຕ່ອສຸກາພ

ບຣນາຣິກາຮ

ນາງສາວເບຍຈວຽນ	ຮວ່າຈສຸກາ	ກອງປະເມີນພລກະກບຕ່ອສຸກາພ
ນາງສາວກຣວິກາ	ປຸນຄືສີ	ກອງປະເມີນພລກະກບຕ່ອສຸກາພ

ຄນະຜູ້ຈັດກຳ

ນາງສາວນັ້ນສູການດ	ອັຕຣວໄລ	ກອງປະເມີນພລກະກບຕ່ອສຸກາພ
ນາງສາວກີພຍ່າມລ	ກູບີພັນຮ	ກອງປະເມີນພລກະກບຕ່ອສຸກາພ
ນາງສາວຈວິສາ	ແກ້ວສອນ	ກອງປະເມີນພລກະກບຕ່ອສຸກາພ

ຜູ້ປະສານງານ

ນາງສາວລັດດາ	ພິມຈິ່ນ	ກອງປະເມີນພລກະກບຕ່ອສຸກາພ
-------------	---------	-------------------------

**“ ประชาชนทุกกลุ่มวัย
และทุกอาชีพที่มีความเสี่ยง
ต้องติดตามสถานการณ์ PM_{2.5}
ในแอปพลิเคชัน Air4Thai
เว็บไซต์กรมอนามัย
และเพจ คนรักอนามัย ใส่ใจอากาศ PM_{2.5}
อย่างใกล้ชิด เพื่อให้ปฏิบัติตนได้ถูกต้อง
และปลอดภัยจาก PM_{2.5”}**

